

Agroekolojiye Geçiş İçin Köylü Agroekolojisi Eğitim Kılavuzu

Ekim 2023

Teşekkür

Bu Agroekoloji Eğitim Kılavuzu, Via Campesina Avrupa Koordinasyonu (ECVC) Uluslararası Politika Sorumlusu Olcay Bingöl ve Via Campesina Avrupa Koordinasyonu (ECVC) koordinasyon komitesi üyesi, köylü agroekolojisi çalışma grubu eş sorumlusu Leonardo van den Berg tarafından yazılmıştır. Katkı sağlayanlar: Janneke Bruil, Cultivate Collective, Natalia Rastorgueva, Araştırma Görevlisi, Gastronomi Bilimleri Üniversitesi, Alessandra Turco, ECVC koordinasyon komitesi üyesi, köylü agroekolojisi çalışma grubu eş sorumlusu ve Doçent Paola Migliorini, Gastronomi Bilimleri Üniversitesi.

ECVC üye örgütlerinin eğitim organizatörlerine, katılımcılarına ve eğitmenlerine çok büyük bir

teşekkür borçluyuz: İngiltere’de Landworkers’ Alliance - LWA, Hollanda’da Toekomstboeren, Fransa’da FADEAR ve Confédération Paysanne, Belçika’da Le MAP/L’EPI, İspanya’da Ehne Bizkaia ve SLG, başarılı eğitim programlarıyla ve deneyim ve bilgileriyle bu Eğitim Kılavuzuna katkıda bulunmuşlardır. Kılavuzun hazırlık sürecine destek veren ve dayanışma içinde olan La Via Campesina’nın Güney ve Doğu Afrika (SEAF) bölgesine özel olarak teşekkür ederiz.

Bu proje, Avrupa Birliği’nin Horizon 2020 araştırma ve yenilik programından 101000478 numaralı hibe sözleşmesi kapsamında finansman almıştır. Bu yayının içeriği Avrupa Birliği’nin görüşlerini yansıtmak zorunda değildir. H2020-Agroecology for Europe projesi hakkında daha fazla bilgiye buradan ulaşabilirsiniz: www.ae4eu.eu

İçindekiler

Arka Plan	5
1. Giriş	6
2. Temel Bilgiler, Amaçlar ve Hedef Grup	7
2.1 Eğitim Hedefleri	7
2.2 Öğrenme Çıktıları	7
2.3 Hedef Grup	8
2.4 Eğitim Ekibi ve Eğitimin Hazırlanması	9
3. Agroekoloji Eğitiminin İçeriği	11
4. Metodolojiler	23
4.1 Köylüden Köylüye Öğrenme Ve Bilgeliklerin Diyalogu	23
4.2 Agroekolojinin Politik Ve Teknik Yönlerinin Birleştirilmesi	24
4.3 Saha Ziyaretleri Ve Saha Çalışmalarının Bütünleştirilmesi	27
4.4 “Etkiler” (Duygusal Bağlılık) Yaratmak Ve Bir Özen Kültürü Oluşturmak	28
5. Eğitimin Değerlendirilmesi	30
Sonuç	33

Arka Plan

Bu agroekoloji eğitim kılavuzu, agroekolojik geçişe odaklanarak ve Via Campesina Avrupa Koordinasyonu (ECVC)¹ tarafından yapılan çalışmalar bağlamında eğitim faaliyetlerinin ilkelerini ve sürecini birbirine bağlamaktadır. Küçük ve orta ölçekli çiftçi örgütlerini temsil etmesi nedeniyle ECVC, köylü agroekolojisine güçlü bir şekilde odaklanmakta ve agroekolojik geçişe ilişkin bilginin yaygınlaştırılmasında önemli bir rol oynamaktadır.

ECVC üyesi kuruluşlar, AE4EU² projesi süresince Avrupa'da agroekolojik geçişi teşvik etmek amacıyla agroekoloji alanında üç eğitim programı geliştirdi ve uyguladı. Eğitim programları, ECVC'nin köylü agroekolojisine yaklaşımı³ ile Nyéléni Uluslararası Agroekoloji Forumu Deklarasyonu'nun⁴ (2015) eğitim vizyonlarını yansıtacak şekilde tasarlanmıştır.

Kılavuz, agroekolojik geçiş konusunda etkin bir eğitim için dikkate alınması gereken teorik bilgi, pratik deneyim ve bilgi alışverişine dayanmaktadır. Kılavuz ayrıca, bir eğitim yaklaşımı olarak eğitimin tabandan gelmesi fikrine, Köylüden Köylüye (P2P) metodolojisine ve "diálogo de saberes" veya "bilme

yolları arasındaki diyaloga" çeşitli pratik faaliyetlerle (toplantılar, seminerler, bireysel okumalar, deneyim alışverişleri, saha ziyaretleri, vb) odaklanmayı vurgulamaktadır. Kılavuz, yataylık, eşler arası öğrenme yaklaşımı ve katılımcılık ilkelerini göz önünde bulundurarak Köylüden Köylüye (P2P) metodolojilerinin kullanılmasını önermektedir.

Bu eğitim kılavuzu, ECVC'nin agroekolojinin açık bir süreç olduğu perspektifiyle, köylülerin 'yaparak öğrenme' metodolojisini kullanarak bilgilerini uygulamaya koymaları ve kolektif çalışma ve çevre ile ilişki yoluyla pekiştirmeleri yönünde bir vizyonu izlemektedir. Bilginin çoğaltılması, deneyimleri kendi bölgelerinde çoğaltacak eğitmenlerin eğitilmesi yoluyla bir destekçi ağının oluşturulmasıyla mümkün olmaktadır. Çevreyle kurulan bu olumlu ve proaktif ilişki, agroekolojik tarım yoluyla tarım sistemlerinin ekolojik, sosyo-ekonomik ve kültürel sürdürülebilirliğini geliştirirken üretim modellerinin çevresel ve iklimsel koşullara adapte edilmesini, üretim kapasitelerinin artırılmasını, direniş yöntemleri geliştirilmesini, direncin artırılmasını sağlamaktadır.

1 www.eurovia.org

2 www.ae4eu.eu

3 www.eaken.eurovia.org/peasant-agroecology-according-to-ecvc

4 www.foodsovereignty.org/wp-content/uploads/2015/02/Download-declaration-Agroecology-Nyeleni-2015.pdf

1. Giriş

ECVC, köylü agroekolojisini sürdürülebilir tarım için doğaya karşı değil doğayla birlikte çalışan bir yaşam biçimi olarak tanımlamakta ve eğitim ve öğrenim faaliyetlerini agroekolojiye geçiş için önemli bir süreç olarak görmektedir. Agroekoloji, bugün karşı karşıya olduğumuz başlıca çevresel, sosyal, ekonomik ve politik zorluklara çözümler sunmaktadır. Agroekoloji, binlerce yıldır insanlar tarafından inşa edilmiş ve geliştirilmiş bir bilim ve sosyo-politik bir hareket olduğu kadar yaşayan bir pratiktir.

ECVC'ye göre, eğitim ve öğrenme, farklı görüş ve fikirlerin paylaşılmasından ve yeni fikirlerin gerçeklerle buluşmasından kaynaklanan yeni bilginin sürekli olarak üretilmesi ve yayılması için sonsuz bir süreçtir.

Agroekoloji, bilgi yoğun özelliği nedeniyle, geleceksel, yerli, köylü ve deneysel bilgileri modern ekolojik, sosyal ve tarımsal bilim unsurlarıyla birleştirilerek, biyoçeşitlendirilmiş ve dayanıklı çiftliklerin tasarlanması ve yönetilmesi için ilkelerin türetildiği bir bilgelikler diyalogu yaratır; ve mesleki eğitim, agroekolojik geçiş ve agroekolojiyi teşvik etmek için farklı ülkelerde yaygın olarak kullanılmaktadır^{5 6 7 8}.

Köylü çiftçi hareketleri ve örgütleri, ekosistemin içinde oldukları için ekosistem hakkında derin bir bilgiye sahiptir. Bu nedenle, eğitimlerde önemli aktörlerdir çünkü onların yaşanmış deneyimleri ve gerçekliği doğru yorumlamaları, politik stratejiye hem acil hem de stratejik hedeflere ulaşma açısından daha yüksek bir başarı olasılığı sağlar.⁹ Gıda sistemi dönüşümü için kolektif bir strateji olan dönüştürücü agroekoloji öğrenimi dört temel özelliğe veya niteliğe dayanmaktadır: yataylık; diálogo de saberes, pratik ve politik bilginin birleştirilmesi ve sosyal hareket ağlarının kurulması (Anderson ve ark. 2019).

Bu Eğitim Kılavuzu, Avrupa çapında gelişmiş, etkin ve dönüştürücü agroekolojik eğitim programları oluşturmak için agroekolojik anlayış ve deneyimleri sistematik hale getirmeye çalışmaktadır.

5 Pimbert, M., Moeller, N. I., Singh, J., & Anderson, C. (2021). Agroecology. In Oxford Research Encyclopedias Oxford University Press. doi.org/10.1093/acrefore/9780190854584.013.298

6 FAO. (2019). Scaling up agroecology to achieve the sustainable development goals. In Proceedings of the 2nd FAO International Symposium on Agroecology. Rome: FAO.

7 Deguine, Jean & Gloanec, Caroline & Laurent, Philippe & Ratnadass, Alain & Aubertot, Jean-Noël. (2017). Agroecological Crop Protection. 10.1007/978-94-024-1185-0.

8 Migliorini, P., & Lieblein, G. (2016). Facilitating transformation and competence development in sustainable agriculture university education: an experiential and action oriented approach. Sustainability, 8(12), 1243.

9 agroecologia-socla2015.net/

2. Temel Bilgiler: Amaçlar ve Hedef Grup

ECVC için agroekoloji, köylülerin Avrupa ve ötesinde sürdürülebilir tarımsal gıda üretim sistemlerini teşvik etmek için köylü agroekolojisi alanlarında kolektif olarak bilgi ve pratik beceriler geliştirmeleri için alan sağlarken, haklarını daha iyi anlayan ve görmek istedikleri olumlu değişime yönelik daha güçlü bir sese sahip olan daha güçlü bir köylü ağı yaratmaya imkan tanır. Eğitimi tek seferlik bir etkinlikten ziyade, devam eden bir öğrenme ve değişim süreci olarak görür.

2.1 Eğitim Hedefleri

Köylü agroekolojisine ilişkin genel okuryazarlığı geliştirmek ve anlayışı her düzeydeki köylüler ve gıda sistemlerindeki diğer aktörler arasında standartlaştırmak için köylü agroekolojisi eğitimlerinin özel hedefleri şunlar olabilir:

1. Geleneksel köylü bilgi sistemlerinin sosyo-ekolojik, kültürel ve ekonomik değerlerinin takdir edilmesine dayalı olarak, köylü agroekolojisinin çeşitli yönlerinin köylüler ve gıda sistemlerindeki diğer aktörler arasında her düzeyde anlaşılmasını sağlamak;
2. Kendi uygulamaları hakkında bilgi sahibi olan ve köylü agroekolojisine küresel geçişi savunmak için tek bir sesle konuşabilen güçlü bir köylü ağı oluşturmak;
3. Köylüleri gıda üretimine yönelik hakları ve gıda egemenliği konusunda güçlendirirken, sanayileşmiş gıda sistemleri hakkındaki mitleri açığa çıkarmak ve derinlemesine bir analizi teşvik etmek
4. Çiftliklerin agro-biyo çeşitliliğini ve bunların

finansal ve üretim özerkliğindeki rolünü teşvik etmek.

5. Köylü agroekolojisine geçişi desteklemek için çiftlik ve toplum temelli gıda sistemleri planlarının geliştirilmesi yoluyla gıda sistemleri girişimlerinin başlatılması
6. Kadınları desteklemek için dayanışmacı girişimler de sağlayarak kapasite ve rollerini güçlendirmeye odaklanan eğitim programlarının başlatılması;

2.2 Öğrenme Çıktıları

Programın tamamlanmasının ardından katılımcılar şunları yapabilmelidir:

1. Köylü agroekolojisinin ne olduğunu ve ne olmadığını anlamak ve savunuculuk seviyesine ulaşmak.
2. Köylü agroekolojisinin ilkelerini tanımlamak
3. Köylü agroekolojisi ve gıda egemenliğine geçiş için acil ihtiyacı gerekçelendirmek.
4. Agroekoloji yoluyla dengeli, eşitlikçi ve adil bir gıda sisteminin nasıl inşa edileceğini anlamak.
5. Agroekolojik ortamlarda geleneksel köylü bilgi sistemlerinin sosyo-ekolojik ve ekonomik değerlerini takdir etmek.
6. Çiftliklerin agro-biyo çeşitlendirmesini ve bunların finansal ve çiftlik özerkliğindeki rolünü teşvik etmek.
7. Sürdürülebilir gıda sistemleri konusunda sosyal hareketler ve ittifaklar oluşturmak ve güçlendirmek
8. Dengeli, adil ve şeffaf bir gıda sisteminin inşasında kendilerinin ve diğer aktörlerin rollerini tanımlamak.

9. Çiftlik ve topluluk düzeyinde köylü agroekolojisini uygulamak için planlar geliştirmek.

10. İhtiyaçlarına göre eğitim programları geliştirmek için eğitim kılavuzlarını uygun şekilde kullanmak.

11. Daha iyi bir agroekolojik geçiş için savunuculuk yapmak amacıyla agroekolojiye yönelik mevcut politika ve mevzuat hakkında bilgi aktarmak için kaynak kişiler olmak

2.3 Hedef Kitle

La Via Campesina'daki agroekoloji eğitim programlarının ilk hedef grubu, çiftçi liderleri, yeni çiftçiler, gençler, kadınlar veya bunların karışımını içeren köylü çiftçilerdir.

Topluluk liderleri/örgütçüleri, gıda ve tarım sistemleri ağlarının liderleri ve kolaylaştırıcıları, işleme sürecindeki üreticiler, dağıtıcılar, kooperatifler, ağlar, aktivistler ve/veya araştırmacılar gibi kısa gıda zinciri aktörleri de agroekoloji eğitiminin hedef grubunun bir parçası olabilir.

Ancak agroekolojik dönüşümü hedefleyen her türlü

eğitim, çiftçileri her zaman kilit aktörler olarak merkeze koymalıdır.

Çiftçilere ek olarak, dikkate alınması gereken önemli hedef gruplardan biri de (kentsel ve kırsal) aktivistlerdir. Aktivistler çok fazla bilgiye sahip olabilir ve kırsal dünyada değişiklik yapmaya kararlı olabilirler, ancak kırsal yaşam ve üretimin gerçekliği ve uygulamaları ile ilgili anlayış ve deneyimleri sınırlıdır. Bir eğitim ortamında aktivistler ve çiftçiler arasındaki etkileşimler, her iki katılımcı türüne de değerli siyasi dersler sunarken bu bilgi boşluklarının doldurulmasına katkıda bulunabilir.

Yerel veya bölgesel politika yapıcılar hedef kitle olarak pek sık dahil edilmezler. Bununla birlikte, onları belirli şekillerde dahil etmek, çiftçilerin karşılaştıkları gerçekler ve siyasi zorluklar hakkında daha fazla bilgi edinmelerini sağlayabilir. Yerel politika yapıcılar, örneğin çiftçilerin tarlalarına veya üretim alanlarına yapılacak bir gezi veya belediyelere yönelik bir etkinlik yoluyla dahil edilebilir. Katılımcı çiftçiler ile politika yapıcılar arasında temel politikalar konusun-

Le MAP, Belçika: Çiftçileri deneyimlerine göre ayırmak

Le MAP, 'L'Ecole Paysanne Indépendante' (Bağımsız Köylü Okulu) adıyla kendi eğitim merkezine sahiptir. Eğitimlerinde, katılımcıların çok farklı geçmişlerden gelmesi gibi bir zorlukla karşı karşıya kalmaktalar. Çözüm olarak, katılımcıları deneyim ve bilgilerine göre farklı gruplara ayırmaya başlamışlardır. Aktiviteler bu grupların geçmişlerine göre geliştirilmiştir. Örneğin, bir grup agroekoloji geçmişi olan köylülerin çocukları için bir çiftlik okuludur. Daha deneyimli bir diğer grup ise çiftlik ziyaretlerine götürülür ve ardından gözlemledikleri üzerine konuşmalar yapılır.

Toekomstboeren, Hollanda: Çiftçileri ve aktivistleri bir araya getirmek

Toekomstboeren tarafından verilen Agroekoloji eğitimleri genellikle Hollanda Agroekoloji Ağı ile işbirliği içinde düzenlenmektedir. Çiftçiler, araştırmacılar ve aktivistlerden oluşan bir kombinasyonu hedeflemektedirler. Katılımcıların üçte birinden fazlası genellikle çiftçilerden oluşmaktadır. Aktivistler ve araştırmacılar, iklim ve sömürgecilik karşıtı hareketlere güçlü bir vurgu yapan farklı gruplardan gelmektedir. Katılımcıların çeşitliliği oldukça iyidir, ancak geliştirilebilecek alanlar da olduğu belirtilmektedir (örneğin farklı ırklardan insanları veya LGBTQI topluluğunda aktif olanları dahil etmek gibi).

da diyalog veya tartışma alanları yaratmak amacıyla yerel yönetimlerden temsilcilerin davet edilmesi, dersler çıkarılmasını sağlayabilir veya sorunların çözümü için fırsatlar sunabilir. Yerel yönetimlerden, belediyelerden temsilcilerin eğitime konuşmacı olarak dahil edilmesi gerçek hayattan tartışma ve sorun çözme alanları yaratabilir. Ancak bu durumda asıl amacın politika savunuculuğu haline gelebileceğini ve öğrenme hedeflerinden uzaklaşabileceğini unutmamak önemlidir.

Bir hedef kitle seçerken, şunların akılda tutulması önemlidir:

- **Çeşitlilik:** Kadınlar, toplumsal cinsiyet ve diğer çeşitlilikler ve gençler için alanlar sağlayın,
- **Mesafe:** Hangi katılımcılar için sanal eğitimin daha erişilebilir olduğunu ve kimler için yüz yüze eğitimin bir seçenek olduğunu düşünün. Bu, hedef gruba ve coğrafi bölgeye göre büyük farklılıklar gösterebilir; eğitim materyallerine kolay erişim sağlayın.
- **Çiftçilerin ve tarım işçilerinin zamanı:** Zamanlama, çiftlik işleri ve mevsimsel iş yükü ile ilgili olarak çiftçilerle istişare edilerek önceden programlanmalıdır.
- **Bilgi ve deneyim düzeyi:** Farklı bilgi ve deneyim düzeylerine sahip katılımcıların dikkate alınması

2.4 Eğitim Ekibinin Oluşturulması Ve Eğitimin Hazırlanması

1. Bir eğitim ekibi oluşturmanın önemi: Eğitim ekibi, hazırlık, uygulama ve eğitim sonrası faaliyetler de dahil olmak üzere eğitimin tüm aşamalarına dahil olmalıdır. Bu, süreç boyunca tutarlılık ve süreklilik sağlar.

2. Kolaylaştırıcı olarak eğitmenler: Eğitimin süresine bağlı olarak, eğitimi yönetme ve destekleme konusunda dönüşümlü olarak çalışabilecek iki kolaylaştırıcının olması tavsiye

edilir. Bu, katılımın sürdürülmesine yardımcı olur ve yorgunluğu ve hataları önler.

3. Destek personeli: Destek personeli, eğitim materyallerinin hazırlanmasında, belgelerin fotokopisinin çekilmesi gibi lojistik işlemlerin yürütülmesinde ve eğitim sırasında kolaylaştırıcılara yardımcı olunmasında önemli bir rol oynar.

4. Dokümantasyon: Eğitimi not alma ve fotoğraflama yoluyla belgelemesi için bir kişinin görevlendirilmesi, önemli bilgilerin yakalanması ve bir eğitim raporu hazırlanması açısından önemlidir.

5. Öğrenme kılavuzunun gözden geçirilmesi: Eğitmen veya eğitim ekibi, eğitimde yer alan örgütle işbirliği içinde öğrenme kılavuzunu gözden geçirmelidir. Bu, her oturum için metodolojinin, materyallerin ve arka planın ortak bir şekilde anlaşılmasını sağlar.

6. Eğitim öncesi hazırlıklar: Eğitmen veya eğitim ekibi her oturum için rol ve sorumlulukları önceden tanımlamalıdır. Gerekli hazırlıkların, gerekli malzemelerin, sorumlulukların ve zamanlamanın bir listesini yapmalıdırlar.

7. Prova: Eğitimden önce prova için bir gün ayrılması, eğiticinin veya eğitim ekibinin her oturumun üzerinden geçmesine ve pratik yapmasına olanak tanır. Bu, sorunsuz bir sunum sağlar ve malzeme veya süreçlerdeki boşlukları tespit eder.

8. Teknik altyapı ve kolaylaştırma: Eğitmen veya eğitim ekibi, oturumlarda ele alınan teknik arka planı anlamak ve kolaylaştırma becerilerini geliştirmek için zaman ayırmalıdır.

Hedef kitleye karar verildikten ve izlenecek yol netleştirildikten sonra eğitim faaliyetleri tasarlanmalı ve planlanmalıdır. Hazırlık, eğitimin aşağıdaki unsurlarının oluşturulmasını içerir:

- Öğrenme Hedefleri (doğru ve net bir şekilde

formüle edilmiş hedefler tüm eğitim faaliyetlerini belirler)

- İçeriğe ilişkin karar - belirtilen hedefe ve seçilen kitleye bağlıdır (içeriğin uygunluğu, kalitesi ve derinliği)
- Pedagojik yaklaşım ve metodolojiler
- Öğrenimlerin ve sonuçların belgelendirilmesi için bir plan (fotoğraf veya video çekimi dahil)
- Eğitimcilerden/kolaylaştırıcılardan oluşan bir ekip kurulması
- Katılımcılar için çekici bir davet yazmak

Eğitimin anlamlı ve işe yarar olmasını sağlamak için kolaylaştırıcılar/eğitmenler eğitimi tasarlarken katılımcıların beklentilerini ve deneyimlerini sorabilirler. Katılımcıların beklentilerini ve deneyimlerini dahil ederek, eğitim onların özel ihtiyaçlarına göre uyarlanabilir ve daha ilgi çekici ve etkili bir öğrenme ortamını teşvik edebilir.

Planlama süreci, her bir oturum için kaynak belgelerle birlikte metodoloji, hedefler ve sonuçları içeren net bir gündem içermelidir.

Eğitim ekibi bu tavsiyelere uyarak bir eğitim oturumuna etkili bir şekilde hazırlanabilir ve sunabilir, bu da daha başarılı ve etkili bir öğrenme deneyimi ile sonuçlanır.

3. Agroekoloji Eğitimlerinin İçeriği

Köylü agroekolojisinde faaliyet alanları ve uygulamalar arasında farklılıklar vardır. Bu nedenle, her bölüm için kapsamlı bir uygulama listesi sunmak yerine, program taslağı bir rehber görevi görmektedir. Programı sunan kolaylaştırıcılar/eğitmenler, katılımcıların farklı uygulamalarını belirleme ve çıkarma ve deneyimlerin pratik paylaşımına izin verme sorumluluğuna sahiptir. Ana öğrenme alanları çerçevesine sadık kalarak her bölümdeki en iyi uygulamalardan öğrenmeye odaklanmalıdırlar.

Bu eğitim kılavuzu, ECVC'nin agroekolojinin açık bir süreç olduğu perspektifiyle, köylülerin 'yaparak öğrenme' metodolojisini kullanarak bilgilerini uygulamaya koymaları ve kolektif çalışma ve çevre ile ilişki yoluyla pekiştirmeleri yönünde bir vizyonu izlemektedir. Bilginin çoğaltılması, deneyimleri kendi bölgelerinde çoğaltacak eğitmenlerin eğitilmesi yoluyla bir destekçi ağının oluşturulmasıyla

mümkün olmaktadır. Çevreyle kurulan bu olumlu ve proaktif ilişki, agroekolojik tarım yoluyla tarım sistemlerinin ekolojik, sosyo-ekonomik ve kültürel sürdürülebilirliğini geliştirirken üretim modellerinin çevresel ve iklimsel koşullara adapte edilmesini, üretim kapasitelerinin artırılmasını, direniş yöntemleri geliştirilmesini, direncin artırılmasını sağlamaktadır.

Bu nedenle agroekoloji eğitiminin en önemli hedeflerinden biri, köylülerin gerçekliği açısından agroekolojinin hem uygulamalarını hem de politik yönlerini ortaya koymaktır. Uygulamaları politik bağlamları içinde anlamak, köylülerin gıda sistemindeki diğer kişilerle, özellikle de yurttaşlarla bağlantı kurmasına yardımcı olabilir. Bunu yapmanın bir yolu, uygulamaları farklı düzeylerde var olan (veya eksik olan) kamu politikalarıyla ilişkilendirmektir (ayrıca bkz. Bölüm 3.2).

Le MAP, Belçika: Çiftçileri deneyimlerine göre ayırmak

Le MAP, 'L'Ecole Paysanne Indépendante' (Bağımsız Köylü Okulu) adıyla kendi eğitim merkezine sahiptir. Eğitimlerinde, katılımcıların çok farklı geçmişlerden gelmesi gibi bir zorlukla karşı karşıya kalmaktalar. Çözüm olarak, katılımcıları deneyim ve bilgilerine göre farklı gruplara ayırmaya başlamışlardır. Aktiviteler bu grupların geçmişlerine göre geliştirilmiştir. Örneğin, bir grup agroekoloji geçmişi olan köylülerin çocukları için bir çiftlik okuludur. Daha deneyimli bir diğer grup ise çiftlik ziyaretlerine götürülür ve ardından gözlemledikleri üzerine konuşmalar yapılır.

Toekomstboeren, Hollanda: Çiftçileri ve aktivistleri bir araya getirmek

Toekomstboeren tarafından verilen Agroekoloji eğitimleri genellikle Hollanda Agroekoloji Ağı ile işbirliği içinde düzenlenmektedir. Çiftçiler, araştırmacılar ve aktivistlerden oluşan bir kombinasyonu hedeflemektedirler. Katılımcıların üçte birinden fazlası genellikle çiftçilerden oluşmaktadır. Aktivistler ve araştırmacılar, iklim ve sömürgecilik karşıtı hareketlere güçlü bir vurgu yapan farklı gruplardan gelmektedir. Katılımcıların çeşitliliği oldukça iyidir, ancak geliştirilebilecek alanlar da olduğu belirtilmektedir (örneğin farklı ırklardan insanları veya LGBTQI topluluğunda aktif olanları dahil etmek gibi).

Agroekoloji eğitimi, agroekolojinin ilkeleri, köylü tohum sistemleri, toprağa erişim, kırdan çalışan göçmen ve mevsimlik işçiler, ticaret, BM Köylü Hakları Bildirgesi gibi belirli konulara odaklanabilir. Aşağıda bir agroekoloji eğitim programına dahil edilebilecek olası konulara genel bir bakış sunulmaktadır.

BAŞLIK	TEMEL KONU BAŞLIKLARI	KAYNAK BELGELER
Köylü hareketleri/ örgütleri nasıl örgütleniyor?	<p>Köylüler, gıda egemenliği ve köylü agroekolojisi yoluyla gezegeni sürdürülebilir, onurlu ve sağlıklı bir şekilde beslemek için yerel, ulusal ve uluslararası düzeyde haklarını savunmak için mücadele etmektedir.</p> <p>Daha adil ve sürdürülebilir tarım sistemleri üç temel kavramla özetlenebilir: gıda egemenliği, agroekoloji ve köylü hakları. Bu üç kavram birbirini tamamlayıcı niteliktedir ve birlikte siyasi vizyonumuzun özünü temsil etmektedir.</p>	<p>Toplumsal Hareketlerin Örgütlenmesi ve Stratejisi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • viacampesina.org/en/who-are-we/ • what-is-la-via-campesina/eurovia.org/about-us/ <p>Avrupa Politikalarına Giriş:</p> <ul style="list-style-type: none"> • eurovia.org/working-groups/european-policies/ <p>Avrupa Birliği kurumlarına bir çağrı - Manifesto:</p> <ul style="list-style-type: none"> • eurovia.org/publications/manifesto-for-agricultural-transition-to-address-systemic-climate-crises/ <p>Küresel Yönetişime Giriş:</p> <ul style="list-style-type: none"> • eurovia.org/working-groups/global-governance/ <p>Kırsal İşçiler ve Göç konusuna giriş:</p> <ul style="list-style-type: none"> • eurovia.org/working-groups/rural-workers-and-migration/ <p>Ticarete Giriş:</p> <ul style="list-style-type: none"> • eurovia.org/working-groups/trade/ <p>Tarım reformuna ve kaynaklara erişim konusuna giriş:</p> <ul style="list-style-type: none"> • eurovia.org/working-groups/agrarian-reform-and-access-to-natural-resources/ <p>Köylü haklarına giriş:</p> <ul style="list-style-type: none"> • eurovia.org/working-groups/peasants-rights/ <p>Gençlik, Kadın, Toplumsal Cinsiyet ve Cinsel Farklılıklara Giriş Çalışma Grupları:</p> <ul style="list-style-type: none"> • eurovia.org/working-groups/youth/ • eurovia.org/working-groups/women/ • eurovia.org/working-groups/gender-and-sexual-diversities/ <p>Çeşitli konulardaki siyasi pozisyonlar:</p> <ul style="list-style-type: none"> • eurovia.org/our-policy-positions/

BAŞLIK	TEMEL KONU BAŞLIKLARI	KAYNAK BELGELER
Köylü agroe-kolojisi nedir?	Köylü agroekolojisi sadece sürdürülebilir bir tarım uygulaması olmayıp insanlar, bitkiler, hayvanlar ve çevreleri arasındaki ilişkiyi, ECVC'nin köylü agroekolojisi yaklaşımını, Nyeleni Agroekoloji Deklarasyonunu, FAO ve High Level Panel of Experts (HLPE) agroekoloji ilkelerini ve La Via Campesina'nın gıda egemenliği kavramını dikkate alır.	ECVC Köylü Agroekolojisi Deklarasyonu (2014): • eurovia.org/publications/agroecology-transforming-society-through-food-production-and-the-peasant-struggle/
	Köylü agroekolojisi sistemik değişim talep eder ve politik bir harekettir. Köylü Agroekolojisi ilkeleri şunları içerir: Agroekolojinin Çevresel Boyutu + Agroekolojinin Siyasi, Sosyal ve Kültürel Boyutları + Agroekolojinin Ekonomik Boyutu	ECVC'ye Göre Köylü Agroekolojisi (2022): • eurovia.org/wp-content/uploads/2022/04/Agroecology_EN.pdf
	Gıda egemenliği nedir ve gıda egemenliği ile agroekoloji arasındaki ilişki.	Uluslararası Agroekoloji Forumu Nyéléni Deklarasyonu: • foodsovereignty.org/wp-content/uploads/2015/02/Download-declaration-Agroecology-Nyeleni-2015.pdf
	Agroekoloji, gıda egemenliği, iklim adaleti, köylü hakları ile ilgili temel kavramlar, yapılar ve terminoloji	FAO "Sürdürülebilir gıda ve tarım sistemlerine geçiş rehberlik eden 10 agroekoloji unsuru": • fao.org/3/i9037en/i9037en.pdf
	Direniş ve dönüşüm olarak agroekoloji	• viacampesina.org/en/wp-content/uploads/sites/2/2016/12/2016-12-14-Nyeleni_Newsletter_Num_28_EN.pdf

BAŞLIK	TEMEL KONU BAŞLIKLARI	KAYNAK BELGELER
Köylü agroe-kolojisi nedir?	Örgütleri güçlendirmek için, agroekoloji ile ilgili çalışmalar bireyselleştirilmiş projelerle değil, kolektif yatay süreçlerle gerçekleştirilmelidir.	HLPE - Gıda güvencesi ve besin değerini artıran sürdürülebilir tarım ve gıda sistemleri için agroekolojik ve diğer yenilikçi yaklaşımlar: • fao.org/3/ca5602en/ca5602en.pdf
	Uyum sağlamak değil, mücadele ve dönüşüm için kapasite oluşturmak kilit önemdedir.	Gıda Egemenliği Forumu Deklarasyonu, Nyéléni 2007: • nyeleni.org/en/declaration-of-nyeleni/ Gıda Egemenliği: • eurovia.org/wp-content/uploads/2021/04/FOOD_EN.pdf
	Yapıları yeniden üretmek yerine sorgulamak ve dönüştürmek toplumun dönüşümü için hayati önem taşımaktadır	Gıda Egemenliği Şimdi! Derinlemesine Bir Kılavuz: • eurovia.org/wp-content/uploads/2018/02/FINAL-EN-FoodSov-A5-rev6.pdf
	Agroekolojinin hükümetler arası kurumlar, hükümetler, üniversiteler ve araştırma merkezleri tarafından tanınması ve teşvik edilmesi gerekmektedir.	FAO Tarafından Düzenlenen Uluslararası Agroekoloji Sempozyumunda Küçük Ölçekli Gıda Üreticileri ve Sivil Toplum Kuruluşları Tarafından Yayınlanan Bildiri, 2018: • viacampesina.org/en/declaration-at-the-ii-international-symposium-on-agroecology/
	FAO'nun 'Gıda Güvencesi ve Beslenme için Agroekoloji Uluslararası Sempozyumu' katılımcılarının tavsiyeleri	• fao.org/3/i7604e/i7604e.pdf
	Doğal kaynakların kolektif yönetimi, karar alma süreçleri ve katılımın korunmasında köylü ve diğer kırsal toplulukları bir grup olarak koruyan hakların kolektif bir boyutu olarak Birleşmiş Milletler Köylü ve Kırsal Alanda Çalışan Diğer İnsanların Haklarının (UNDROP) önemini analiz edilmesi ve anlaşılması	• eurovia.org/publications/lvcs-publication-undrop-book-of-illustrations/

BAŞLIK	TEMEL KONU BAŞLIKLARI	KAYNAK BELGELER
Çiftlikte biyo-çeşitlilik için korunması ve geliştirilmesi - GİRİŞ	Farklı biçimleriyle tarımsal biyoçeşitlilik, dünya üzerinde birlikte yaşamın ve hayatta kalmanın temelidir	
	Bitkisel, hayvansal, tohum, toprak çeşitliliği, biyoçeşitliliği koruma teknolojileri, GDO'lar, genomik teknikler ve bunların tarım ve yaşam üzerindeki etkileri.	
	Yerel biyoçeşitliliği korumanın zorlukları (gıda egemenliği, girdilere bağımlılık, toprağa ve iklim değişikliğine uyum, vb.)	
Toprak hakkı ve toprağa erişim; Toprak sağlığı, verimliliğin artırılması ve ürün rotasyonu	Uzun zamandır talep edilen ve UNDROP'un 17. Maddesinde tanımlanan toprak hakkının gerçekleştirilmesi bugün tehdit altındadır: arazi yoğunlaşması ve arazi gaspı çiftliklerin ortadan kalkmasına, arazi fiyatlarının artmasına, kırsal alanların canlılığını yitirmesine ve tarım uygulamalarının sanayileşmesine yol açmaktadır. Arazi yönetişimi için bir Avrupa çerçevesine ihtiyaç vardır.	• eurovia.org/publications/proposal-for-an-eu-land-directive/
	Gıda egemenliği çerçevesinde, genç çiftçilerin tarım yapmaya başlaması ve nesilsel yenilenme, toprağa erişim gibi konularda tarımda gençleri destekleyen kamu politikaları gereklidir.	
	Yeni müşterekler icat etme zorunluluğuna eylem yoluyla yanıt vermek için somut arazi mücadelelerinden yerel ve ulusal siyasi dönüşüme kadar agroekoloji için toprağa erişimi sağlamanın birçok olası yolunu keşfetmek.	Roots of Resilience - Land Policy for an Agroecological Transition in Europe (Direncin Kökleri - Avrupa'da Agroekolojik Geçiş için Arazi Politikası): • eurovia.org/wp-content/uploads/2021/02/rootsofresilience_online-light2.pdf
	Toprak organizmalarının ve toprak yapısının toprağın sağlığı için önemi	PESTICIDES OUT! (PESTİSİTLER DIŞARI) • eurovia.org/wp-content/uploads/2018/04/ECVC_Out-Pesticides-Brochure_EN_2018.pdf

BAŞLIK	TEMEL KONU BAŞLIKLARI	KAYNAK BELGELER
Toprak hakkı ve toprağa erişim; Toprak sağlığı, verimliliğin artırılması ve ürün rotasyonu	Agroekolojik çiftlikteki toprak dokusu ve yapısına ve toprak analizi okuryazarlığına dayalı olarak farklı toprak türlerini tanımlamak. Topraktaki organik maddenin rolünü ve önemini tanımlamak (su tutma kapasitesi, havalandırma, besin bankası, katyon değişim kapasitesi- CAC)	
	Toprak, bitki, su arasındaki ilişki (üç unsurun karmaşık ilişkisi)	
	Farklı ekim türlerinin rolü ve etkisi. Toprak verimliliğini artırmak için farklı yöntemler. Başarılı rotasyonlar planlamak ve yürütmek için ürün aileleri. Etkili bir kompost sisteminin kurulması ve sürdürülmesinin ardındaki süreçler	
	“Bitki koruma” için kullanılan ve sentetik kimya, sentetik biyoloji ve/veya nanoteknoloji alanına giren ürünler.	
	Verimli Agroekosistemler için temel olarak besin geri dönüşümü ve ekolojik süreçlerin verimliliğinin artırılması.	
	Zararlıların, yabancı otların ve toprak verimliliğinin ekolojik yönetimi, verimliliğin minimum veya hiç dış girdi olmadan artırılması	
	Karbonun sistematik yönetimi yoluyla iklim değişikliğinin azaltılması.	<ul style="list-style-type: none"> • eurovia.org/publications/ecvc-publication-carbon-farming-a-new-business-model-for-who/

BAŞLIK	TEMEL KONU BAŞLIKLARI	KAYNAK BELGELER
Gücün Dağılımı	Gıda sistemi üzerindeki güç ve kontrol – şirketler tarafından ele geçirme. Ataerkillik, sınıf ve ırkçılık gibi yapıların topluluklarda, çiftliklerde ve örgütlerde katılım ve karar alma mekanizmasını nasıl etkiler.	La Via Campesina’da köylü ve popüler feminizmine giden yol: <ul style="list-style-type: none"> • viacampesina.org/en/wp-content/uploads/sites/2/2021/11/VIA-CAMPESINA-feminismo-campesina-y-popular-DIGITAL-ENGLISH2.pdf
	Kadınların, gençlerin ve çocukların karar alma ve olumlu değişim yaratma süreçlerindeki rollerinin tanınması	
	Toplumsal cinsiyet ve cinsiyet çeşitliliği ve politik kimlikler	Kırsal Çeşitliliği Kucaklamak: Köylü Hareketinde Toplumsal Cinsiyet ve Cinsiyetler: <ul style="list-style-type: none"> • eurovia.org/publications/embracing-rural-diversity-genders-and-sexualities-in-the-peasant-movement/
	Agroekolojinin temeli olarak özen, denge ve dayanışmaya ilişkin feminist değerler.	Toplumsal cinsiyet eşitliğini destekleyen kolektif tarım - Bizkaigane çiftliği örneği: ECVC’ye Göre Köylü Agroekolojisi (2022): <ul style="list-style-type: none"> • eurovia.org/wp-content/uploads/2022/04/Agroecology_EN.pdf
‘Agroekoloji uygulamaları-na’ giriş	Toprak örtüsü yönetimi, entegre ürün-hayvancılık, sürdürülebilir bağcılık, entegre zararlı yönetimi, tarımsal ormancılık, biyodinamik tarım, bitki-bitki etkileşimi, rejeneratif tarım, permakültür, Sinerjik Tarım, azaltılmış toprak sürme, su ve toprağın korunması, köylü tohum sistemleri, karışık ürün, rotasyon ve çeşitlendirme, faydalı böceklerin salınması ve insan gücü ve hayvan çekişinin kullanılması gibi tarım teknikleri	

BAŞLIK	TEMEL KONU BAŞLIKLARI	KAYNAK BELGELER
SAHA ÇALIŞMASI	Toprak Numunesi Alma ve Toprağın Besin Bileşimi Analizi - (pH düzeltmesi için kireç veya kül uygulaması, gübre uygulama oranı)	
	Taban Gübreleme teknikleri (Gübre işleme, Kompost, Solucan Gübresi, Biyogübre, Biyokömür, Yeşil gübreleme)	
	Üst Gübreleme (Sıvı gübreler, Fermente Biyogübre)	
	Toprak organik maddesi ve toprağın fiziksel ve kimyasal özelliklerindeki rolü.	
	Toprak organik maddesini artırmak için toprak verimliliği yönetimi yaklaşımları: malçlama, yeşil gübreleme ve örtü bitkileri vb.	
Köylü tohum sistemleri ve ekili biyo-çeşitlilik	Köylü tohumları, köylülerin tohum hakları ve tohumda özerklik. Tarımsal biyoçeşitliliğin korunmasının ve çiftçilerin hasatlarının bir kısmını ekme hakkından kaynaklanan toplumsal çıkar.	ECVC'nin temel belgeleri: Tohumlar ve Genetiği Değiştirilmiş Organizmalar (GDO'lar): • eurovia.org/working-groups/seeds-and-genetically-modified-organisms-gmos/
	UNDROP ve ITPGRFA: Köylülerin tohum haklarının yasal olarak tanınması. Seleksiyon şemaları, ekilen çeşitlerin üretim sistemi üzerindeki etkisi, bölgedeki diğer çiftçilerle bağlantılı olarak kişinin kendi çiftliğinde tohumda özerkliğini geliştirmeye olan ilgisi.	Tohum Hikayeleri I Yaşamın Özelleştirilmesine Karşı Mücadele: • viacampesina.org/en/publication-seed-stories-fighting-against-the-privatisation-of-life/
	Ulusal, bölgesel ve uluslararası düzeyde Tohum Hakları ve Mevzuatı. Çiftlikte elde edilen tohumların kullanımının önündeki başlıca engeller ve çiftçilerin bu konudaki hakları.	Birleşmiş Milletler Köylülerin ve Kırsal Alanda Çalışan Diğer İnsanların Hakları Bildirgesi : • eurovia.org/wp-content/uploads/2020/04/UNDROP-Book-of-Illustrations-I-EN-I-Web.pdf

BAŞLIK	TEMEL KONU BAŞLIKLARI	KAYNAK BELGELER
Köylü tohum sistemleri ve ekili biyoçeşitlilik	Köylü tohum sistemlerini dışlayan ve kriminalize eden yasal çerçeveler. UPOV Sözleşmesi: endüstriyel tohum sistemi için ve bu sistem tarafından geliştirilen uluslararası bir çerçeve; tohum pazarlamasına ilişkin köylülerin tohumlarını takas etme ve satma haklarını ihlal eden Avrupa Birliği mevzuatı.	ITRPGRFA: • fao.org/plant-treaty/en/
	Tohumlar ve GDO'lar için düzenleyici çerçeve: fikri mülkiyet yasaları, patent yasası. Tohumların ekonomik çevresi: başlıca tohum şirketleri ve endüstrileri, sanayicilerin yeni GDO'ları dayatma stratejileri vs. Eski ve yeni GDO'lara karşı mücadelede söz konusu olan sorunların sunumu.	Köylülerin Tohum Haklarının Avrupa Hukukuna Dahil Edilmesi: • eurovia.org/wp-content/uploads/2021/10/Publication_Incorporating-Peasants-Rights-to-Seeds-in-European-Law_EN.pdf
	Çiftçilerin kendi tohumlarını kullanmalarının önündeki başlıca engeller: tohum endüstrisi tarafından F1 hibridizasyon tekniğinin kullanılması, Avrupa tohum ve fikri mülkiyet hukuku (patentler, bitki çeşitliliği sertifikaları vb.). GDO'lara ve yaşamın özelleştirilmesine karşı mücadelede teknik, yasal, ekonomik ve politik bilginin farklı hassasiyet düzeyleri.	
	Hem eski (hücre füzyonu, mutajenez, transgenez vb.) hem de yeni (in vitro hücre çoğaltımı, yönlendirilmiş mutajenez vb.) farklı genom modifikasyon teknikleri ve çiftlik ölçeğinde tohum özerkliği geliştirme önerileri.	
	Ticari tohumlar ve köylü tohum sistemleri ile ilgili düzenleyici çerçeveler ve ECVC'nin tutarlı bir Avrupa Düzenleyici Çerçevesi için talep ve istekleri	
	Tarımsal biyoçeşitliliği korumanın zorlukları (gıda egemenliği, girdilere bağımlılık, genetik homojenleşme ve sağlık, kırılabilirlik, vb.)	
	Bitkilerin dayanıklılığı ve yerel toprak, iklim ve tarımsal çevreye adaptasyonunun avantajları	
	Yerel biyoçeşitliliği korumanın toplumsal zorlukları.	

BAŞLIK	TEMEL KONU BAŞLIKLARI	KAYNAK BELGELER
Çiftlikte hayvan biyo-çeşitliliği	Yalnızca hayvan başına verimlilik kriterine dayalı seçim, diğer seçim avantajlarına zarar verir ve üretim sistemi ile ıslah uygulamalarını kısıtlar. Çiftlik düzeyinde genetik seçim sorunları ve ilgili seçim kriterlerinin belirlenmesi (performans, uzun ömür, dayanıklılık vb.).	ECVC yayını - Avrupa Birliği'nde hayvancılık: Köylü çiftçiliğine kararlı bir geçişin desteklenmesi: • eurovia.org/wp-content/uploads/2023/02/ECVC-2023-ENG-Livestock.pdf
	Dayanıklılığın avantajları ve hayvanların bölgenin özelliklerine adaptasyonu; çiftçilerin yetiştiriciliğinin gelişmesini engelleyen yasal, teknik ve ticari kısıtlamalar.	Booklet “La biodiversité animale à la ferme” – (Çiftlikte hayvan biyoçeşitliliği” kitapçığı) Confédération paysanne
	Münferit genetik performans ile bir bütün olarak sisteme (çevre, ıslah uygulamaları vb.) adaptasyon arasındaki ayrım; çiftçilerin ıslah sisteminin özerkliğinin geliştirilmesine ve genetik çeşitliliğin artırılmasına olanak tanıyan uygulamaları (kitleseleleksiyo uygulamaları, karar verme özerkliği vb.)	Hayvan Genetik Kaynakları için Küresel Eylem Planı - Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) - 2007
	Piramidal hayvan seçiliminin kökeni ve genetik çeşitliliğin azalması üzerine yansımaları.	Wilderswil Hayvancılık Çeşitliliği Deklarasyonu - La Via Campesina: • viacampesina.org/en/wilderswil-declaration-on-livestock-diversity/
	Çiftlik hayvanlarının genetik açıdan zayıflaşması ve küçük ırkların korunması	
	Seçimin teknik, ticari ve idari kısıtlamaları	
	İnsanların yerel biyoçeşitliliğin korunmasına dahil olan aktörlere (yetiştirici grupları, değişim ağları, dernekler, vb.) nasıl yönlendirileceği.	

BAŞLIK	TEMEL KONU BAŞLIKLARI	KAYNAK BELGELER
Teknolojik Özerklik	Çiftlik ölçeğinde teknolojik özerkliğin geliştirilmesi. Tarih boyunca çiftçilerin teknoloji ile ilişkilerinin evrimi.	Atelier paysan sergisi “ Machines et bâtiments agricoles libres ”: • latelierpaysan.org/Publications
	Tarımsal ekipmana odaklanarak savunuculuk kapasitesinin güçlendirilmesi, üretim sistemlerini ve teknik güzergahları kısıtlar.	Campagnes Solidaire n°361, ‘Küçük ölçekli çiftçilik için teknolojik özerklik’: • confederationpaysanne.fr/sites/1/cs/documents/CS%20361%20leger.pdf
	Gıda ve tarım sistemlerinde yüksek teknoloji ve dijitalleşme üzerine eleştirel düşünme ve analiz. Teknolojik gelişme ile borçluluk, arazinin yeniden yapılandırılması, işin rasyonelleştirilmesi ve enerji bağımlılığı arasındaki bağlantılar	Atelier paysan’ın teknolojik egemenlik savunusu: • latelierpaysan.org/Plaidoyer-souverainete-technologique-des-paysans
	Devletler ve büyük şirketler tarafından topraktan maksimum üretim elde etmeye odaklanan teknolojik ve altyapısal rejim dayatılması.	ECVC Doğu Avrupa ve Orta Asya’da Köylü Agroekolojisi - PACE Geleceğin teknolojileri ve gıda egemenliği yayını: • eurovia.org/wp-content/uploads/2023/06/PACE-Future-technologies-and-FS.pdf
	Sanayileşmiş tarım ve dijitalleşmenin ‘dünyayı beslemek’ şeklindeki aldatıcı anlatısı; çiftliklerdeki ve toplumdaki dijital teknolojilerin eleştirel bir analizi.	
	4IR teknolojilerinin DAMN sınıflandırması: Dijitalleşme, Otomasyon ve algılama, Moleküler manipülasyon ve Doğal sistem modifikasyonu; gıda egemenliği kapsamında inovasyon olarak belirtilen agroekolojide kullanılan köylü teknolojileri	

4. Metodolojiler

ECVC üyeleri tarafından köylüler, küçük ölçekli çiftçiler ve gıda sistemindeki diğer aktörler için, yürütülen agroekoloji eğitimlerinin çoğu, çiftçilerin karşılaşabilecekleri zorluklara yenilikçi çözümler bulmalarına olanak tanıyan Köylüden Köylüye Öğrenme (P2P) gibi katılımcı, deneyimsel metodolojilere dayanmaktadır. Bu aynı zamanda köylüler arasında yatay iletişim ve bilgi paylaşımı için güvenilir bir alan yaratmaktadır. Metodoloji, vaka çalışmaları, tartışma/konuşma çemberleri, görsel malzeme, hikaye anlatımı gibi faaliyetlerin bir kombinasyonunu içerir. Bu etkinlikler sınıf içinde ve dışında, örneğin çiftçilerin tarlalarında, genel, küçük grup ya da bireysel olarak gerçekleştirilebilir.

Kolaylaştırıcıların, katılımcılar arasında sosyal ilişkiyle etkin karşılıklı öğrenmeyi teşvik eden, deneyimlerin ve vizyonların güvenli bir şekilde paylaşılmasını sağlayan destekleyici ve kapsayıcı bir ortam yaratması gerektiğine dikkat etmek önem-

lidir. Her oturum alıştırmalar ve katılımcı teknikler içermektedir.

Bunu desteklemek için burada birkaç pedagojik ilke öneriyoruz.

4.1 Köylüden Köylüye (P2P) Metodolojisi Ve Bilgelikler Diyalogu

Tabandan gelen bir sosyal metodoloji olarak Köylüden Köylüye (P2P) öğrenme, bugüne kadar bulunan en etkili yoldur ve kırsal sosyal hareketler bu yöntemin anahtarını elinde tutmaktadır¹⁰. P2P metodolojisi köylüler arasında yatay iletişim ve bilgi paylaşımının önemini vurgulamaktadır. P2P, köylülerin kendilerinin inovasyon ve bilgi alışverişinin birincil araçları olduğu fikrini vurgular. Köylülerin, tarımsal uygulamalarını ve tekniklerini etkileyen toprak, tohum, iklim ve sosyo-tarihsel koşullar da dahil olmak üzere kendi yerel çevreleri hakkında derin bir anlayışa sahip olduklarını kabul eder. Bu metodoloji, belirli

10 Peter Rosset, Valentin Val, Lia Pinheiro Barbosa & Nils McCune (2019): Agroecology and La Via Campesina II. Peasant agroecology schools and the formation of a sociohistorical and political subject, Agroecology and Sustainable Food Systems, DOI:10.1080/21683565.2019.1617222

bir bölgeye ve kültürel mirasa sıkı sıkıya bağlı olan bu zengin köylü bilgisini kullanmayı ve teşvik etmeyi amaçlamaktadır.

Öğrencileri pasif bilgi alıcıları olarak görmek yerine, aktif katılımcı ve kendi öğrenmelerinin aracılığı olarak görürler. Köylüden köylüye metodolojisi, öğrencileri kendi bilgi, deneyim ve bakış açılarıyla aktif olarak katkıda buldukları ve aynı zamanda başkalarından öğrenmeye açık oldukları bir keşif sürecine katılmaya teşvik eder..

Köylüden Köylüye metodolojisindeki “diálogo de saberes” veya “bilme biçimleri arasında diyalog” kavramı, bireylerin dünyayı anlama ve dünyayla etkileşim kurma biçimlerinin çeşitliliğini tanıyan ve bunlara değer veren bir yaklaşımdır. Tek yönlü bilgi aktarımı olarak geleneksel eğitim anlayışının ötesine geçerek diyalog ve karşılıklı öğrenmenin önemini vurgular. Bu metodolojide diyaloga yapılan vurgu çok önemlidir. Amaç, bilgiyi hiyerarşik bir şekilde aktarmak yerine, farklı bilme biçimlerinin paylaşılabilirdiği, sorgulanabildiği ve zenginleştirilebildiği kapsayıcı ve saygılı bir sohbeti teşvik etmektir. Diyalog yoluyla katılımcılar önyargılı kavramlara meydan okuyabilir, eleştirel düşünme becerilerini geliştirebilir ve kolektif olarak yeni bilgi ve anlayış inşa edebilirler.

Genel olarak, P2P metodolojisi ve “diálogo de saberes” kavramı, farklı bilgi biçimlerinin önemini kabul eden ve öğrencileri kendi eğitimlerine aktif olarak dahil eden işbirlikçi ve dönüştürücü bir öğrenme sürecini teşvik etmektedir. Yeni kolektif anlayışlar, anlamlar ve bilgiler, kolektif direniş eylemleri ve yeni süreçlerin inşası için temel oluşturabilir¹¹.

LVC'yi oluşturan kuruluşlar, gıda egemenliğine tarihsel geçişleri hızlandırmayı amaçlayan agroeko-

lojik eğitim süreçlerini giderek daha fazla geliştirmektedir.

Agroekolojinin ilkelerinin yerel gerçekliklerin uygulanmasına dayanması, çiftçilerin yerel bilgi ve yaratıcılıklarının bu anlayışta mutlaka ön planda yer alması gerektiği anlamına gelmektedir.

4.2 Agroekolojinin Siyasi Ve Teknik Yönlerinin Birleştirilmesi

“Agroekoloji, Doğanın çocukları olarak öğrendiğimiz bir yaşam biçimi ve onun dilidir. Sadece bir dizi teknoloji ya da üretim uygulaması değildir. Tüm bölgelerde aynı şekilde uygulanamaz.....Agroekoloji politiktir; toplumdaki iktidar yapılarına meydan okumamızı ve bunları dönüştürmemizi gerektirir. Tohumların, biyoçeşitliliğin, toprak ve bölgelerin, suların, bilginin, kültürün ve müştereklerin kontrolünü dünyayı besleyen halkların eline vermemiz gerekir.”

Nyeleni Uluslararası Agroekoloji Deklarasyonu,
2015

La Via Campesina'daki tüm agroekoloji eğitimlerinin temel bir özelliği, agroekolojinin hem teknik hem de politik yönlerini ele almalarıdır. Bunu yapmanın farklı yolları vardır. Birçok durumda, daha teknik odaklı oturumlar (kompostlama veya su tutma gibi) politik oturumlardan (örneğin gıda politikası) ayrılır. İlgili bir metodolojik kavram da pratik ve teorik oturumların bir araya getirilmesidir. Bunlar genellikle, ancak her zaman değil, sırasıyla teknik ve siyasi yönlerle doğrudan bağlantılıdır. Ancak bu yönleri örneğin uygulamalar hakkında konuştuğumuzda ve bunların bizi büyük şirketlerden veya devletten nasıl daha özerk hale getirdiğini anlamaya başladığımızda olduğu gibi doğal olarak birbirine bağlamanın yolları da vardır.

11 María Elena Martínez-Torres & Peter M. Rosset (2014) Diálogo de saberes in La Vía Campesina: food sovereignty and agroecology, The Journal of Peasant Studies, 41:6,979-997, [dx.doi.org/10.1080/03066150.2013.872632](https://doi.org/10.1080/03066150.2013.872632)

EHNE BIZKAIA, BASK ÜLKESİ, İSPANYA

Escuela de Accion Campesina, köylüler arası değişimin sadece öğrenmeyi değil aynı zamanda eylemi de nasıl teşvik ettiğini gösteriyor. İspanya'daki La Via Campesina üyesi örgütlerin (COAG, Sindicato Labrego Galego, EHNE Bizkaia) yanı sıra Amigos de la Tierra, Justicia Alimentaria ve Mundubat gibi köylü örgütü olmayan yapılar tarafından düzenlenen bu siyasi eğitim, kamu politikaları, gıda egemenliği, köylü feminizmi ve agroekoloji gibi konuları kapsamaktadır. Eğitim, bölgesel köylü örgütlerinde aktif olan gençlerin katılımıyla 4 ila 6 hafta sonunda gerçekleştirilmektedir. Her hafta sonu farklı bir örgüt tarafından organize edilmekte ve farklı bir tema işlenmektedir. Bu düzen, gençler ve belirli bir kuruluş için çalışan çok sayıda deneyime sahip kişiler arasında çok sayıda değişim olmasını sağlamaktadır. Katılımcılar farklı kurumsal süreçlerde, iklimlerde ve politikalarda yer alan kişilerle fikir alışverişinde bulunurken her birinden bir şeyler öğrenmektedirler. EHNE Bizkaia'dan Unai'nin belirttiği gibi, bu öğrenmenin ötesine geçiyor: "Tarımsal, siyasi ve dönüştürücü temalar üzerine fikir alışverişinde bulunmak, hareketin ve örgütlerinin çalışmalarını da güçlendiriyor. Katılımcılar yeni insanlarla bağlantılar kuruyor ve kendi kuruluşlarında uygulayabilecekleri eylem ve faaliyetler için pratik bilgi ve fikirler edinmelerini sağlıyor. Katılımcılar eğitimin sonunda bir ödev alırlar. Bu biraradalığın özetini yapmaları, yerel örgütlerinin ağları aracılığıyla dağıtacakları küçük bir video hazırlamaları istenir. Bu aynı zamanda gençleri kendi örgütlerinde çalışabilecekleri şekilde hazırlamak içindir."

CNA, PORTEKİZ

Köylüleri eğitim ve öğretimin merkezine koymak, geleneksel bilginin geri kazanılmasına ve yeniden canlandırılmasına da yol açabilir. CNA'nın 2024 yılında başlayacak ve orman, bahçecilik, hayvansal üretimin yanı sıra müşterekler ve adil piyasalarda agroekolojiyi kapsayacak olan agroekoloji üzerine çevrimiçi bir kursta yapacağı şey tam olarak budur. Çiftçiler, aile çiftçiliğinin temeli olarak kabul edilmektedir. Bu nedenle, kursun büyük bir kısmı, özellikle geleneksel uygulamalar konusunda çok fazla bilgiye sahip olan çiftçiler tarafından verilecektir. CNA'dan Laura'nın ifade ettiği gibi: «Tarımsal sanayiye yönelik baskı, geleneksel uygulamaların ortadan kalkmasına neden oldu. Bu kurs ile 40 yıl önce, Ortak Tarım Politikası'ndan önce neler olduğunu hatırlamak istiyoruz. Bazı çiftçilerin değişmekten başka çaresi yok. Yüksek girdi fiyatları nedeniyle alternatifler arıyorlar. Örneğin Portekiz'in kuzeyinde denize yakın bazı çiftçiler toprağı gübrelemek için yosun kullanmaya yeniden başladı. Endüstriyel gübre fiyatları o kadar yüksekti ki bunu hatırladılar: «40 yıl önce başka bir şekilde idare etmiştik, hadi yeniden başlayalım». Bu webinar'larla tartışmayı teşvik edebileceğimizi düşünüyorum. Ancak bu yavaş bir süreç, çünkü çiftçilere mono-kültürlerde çok üretim yapmaları gerektiğini söyleyen bir sisteme karşı zihinleri değiştiriyoruz. Biz bunun tam tersini söylüyoruz, bu yüzden çok zor.»

Ehne Bizkaia, Bask Bölgesi: Salı günü teori, Perşembe günü pratik

Ehne Bizkaia kadınlar için ve kadınlar tarafından feminist bir agroekoloji okulu düzenledi. Genç köylü kadınlar öğrenici olarak katılırken, gıda üreticisi kadınlar da atölye çalışmalarında deneyimlerini paylaştı. Bu anlamda gençler ve yerleşik üreticiler birbirine bağlandı.

Üç ay boyunca katılımcılar aşağıdaki programı uyguladılar: Salı günleri teorik bir oturum (tartışma, yuvarlak masa toplantıları ve sunumlar) yapıldı. Perşembe günleri bir uygulama (peynir yapımı, değirmencilik, reçel yapımı, vb.) hakkında bilgi edinmek için bir üreticiye saha ziyaretine gittiler. Bir sunum, ardından uygulamalı bir atölye çalışması ve sonrasında da toplu bir sohbet gerçekleştiriyorlardı. Böylece teori ve pratiğin yanı sıra agroekolojinin politik ve teknik yönleri de ortaya çıktı.

Beklenmedik bir sonuç da eğitimin yerleşik üreticilere tanınırlık kazandırmasıydı.

Ayrıca öğrenilen birkaç ders de vardı: Genç kadınlar kendi aralarında düşünmek için daha fazla alan istediler ve birbirlerinin yerlerini de ziyaret etmek istediler. Uluslararası katılımcılar çevrimiçi kaynak kişiler olarak getirildi, ancak bunu çevrimiçi yapmak iyi sonuç vermedi. Profesyonel olan ve atölye çalışmaları yapan kadınlar da görünür kılındı ve güçlendirildi. Ve son olarak, feminizm ve özen konusu üzerinde bu şekilde çalışmak örgütün üzerinde de bir bütün olarak etki yarattı.

Sindicato Labrego Galego, Galiçya: Çevrimiçi teknik eğitim ve politik eğitim için okullar

İspanya'nın Galiçya bölgesinde Sindicato Labrego Galego, örneğin sığır otlatma veya yetiştirme uygulamaları ile ilgili teknik konularda özel eğitim programları sunmaktadır. Bunlardan bazıları, seyahat edemeyen üreticilere erişim sağlayan Zoom aracılığıyla gerçekleştirilmektedir. Bu eğitimler bazen günde bir ya da iki saat olmak üzere çeşitli günlere yayılmaktadır. Galiçya'da insanlar birbirinden çok uzakta yaşarlar ve özellikle de üreticilerin gün içinde farklı çalışma programları olduğu için birkaç gün süren eğitim programlarına katılmak birçok çiftçi için çok zor hale gelmektedir. Bu nedenle eğitimler bu engeli ortadan kaldırmak amacıyla dijital olarak tasarlanmıştır. SLG, örneğin Köylü Eylem Okulu aracılığıyla siyasi eğitimler de sunmaktadır. Bu birkaç günlük yüz yüze eğitimler çoğunlukla gençlere yöneliktir ve köylülerin sesi ve vizyonu etrafında güçlü bir siyasi içeriğe sahiptir. Bu okul özellikle cinsiyet dengesini korumaya çalışmaktadır. SLG'nin bir diğer girişimi de atölye çalışmaları, saha ziyaretleri vs. içeren feminist köylü eğitimidir. Bu eğitim uzun yıllardır devam etmektedir. Odak noktası agroekoloji olarak değil, 'agroekolojik yönelimli köylü çiftçiliği' olarak tanımlanmaktadır. Konular çeşitlidir ve müşterekler, tohumlar, dağ tarımı gibi teknik konuların yanı sıra politik konuları da içerebilir.

Toekomstboeren, Hollanda: Toprak sağlığının teknik ve politik yönleri

Toekomstboeren tarafından verilen agroekoloji eğitimindeki oturumlardan biri uygulamalı toprak analiziydi. Katılımcılar yaşadıkları yerlerden toprak getirdiler ve birlikte farklı toprak türlerini hissederek, koklayarak ve bakarak analiz ettiler. Bu atölye çalışması daha sonra kimyasal kullanımının hükümet politikaları, çarpık araştırmalar ve şirket lobileri tarafından nasıl teşvik edildiği ve çiftçilerin ekolojik süreçleri kullanarak toprak sağlığını artırmak için nasıl işbirliği yapabilecekleri üzerine politik bir tartışmaya dönüştü. Bu uygulamalar için hükümet desteğinin eksikliği, kolaylaştırıcıların bunu belirtmesine gerek kalmadan güçlü bir şekilde ön plana çıktı. Bu çalıştay agroekolojinin teknik ve politik yönlerini güzel bir şekilde birleştirmiştir.

4.3 Saha Ziyaretleri ve Saha Çalışmalarının Entegrasyonu

Agroekoloji (sadece) sınıfta öğrenilmez. Gerçekliği görmek veya deneyimlemek için bir çiftçinin tarlasında birlikte olmak ve duyuşal deneyimler

yaşamak agroekolojiyi anlamının anahtarıdır. Bu, bir öğrenme sürecinin başlangıç noktası olarak teoriden “dünyaya” doğru bir kayma öneren deneysel ve eylemsel öğrenme teorisiyle örtüşmektedir.¹²

FADEAR, Fransa: Bir yıl boyunca 3 çiftlikte çalışmak

FADEAR'ın yeni başlayan çiftçilere yönelik uzun vadeli kurslarında, insanları köylü tarımına dahil etmek için bir eylemsel öğrenme yaklaşımı kullanılmıştır. FADEAR, öğrencileri Confederation Paysanne örgütünün üyelerinin çiftlikleri ile eşleştirmektedir. Öğrenciler bütün bir yıl boyunca bu çiftliklerde çalışmaktadır. Bu saha çalışması sınıf içi derslerle tamamlanmaktadır.

Land Workers' Alliance, Birleşik Krallık: Saha ziyaretleri sırasında ilke ve uygulamaların birleştirilmesi

LWA'nın iki günlük agroekoloji eğitiminde, 1. gün agroekoloji ilkeleri üzerine dersler ve grup çalışmasıyla başlar, ardından katılımcıların agroekolojiyi işlerinde nerede gördüklerini anlamak için bir fikir alışverişi yapılır. Katılımcılar daha sonra agroekolojik uygulamaları gözlemlemek için bir çiftlik yürüyüşüne çıkarılır, ardından saha çalışması ve çiftçi ile grup sohbetleri yapılır. İkinci gün katılımcılar daha fazla ders alır ve ayrıca çiftçinin dile getirdiği temel sorunları ele almak için ziyaret ettikleri çiftliğin bir sistem haritasını oluştururlar. Hareket oluşturma ve politik agroekoloji çoğunlukla dersler aracılığıyla ele alınmaktadır ve LWA, sahada başka biçimlerin nasıl kullanılacağı üzerine düşünmektedir. Hikaye anlatımı, müzik ve kutlamalar da, resmi olarak eğitim sonrası anlar olsa da, eğitimin önemli parçalarıdır.

4.4 “Etkiler” (Duygusal Bağlılık) Yaratmak Ve Bir Özen Kültürü Oluşturmak

Agroekoloji eğitimi sadece insanların düşünce ve bilişlerine yönelik değildir, aynı zamanda onların “duygulanımlarına”, diğer bir deyişle duygusal bağlılıklarına da odaklanır. Duygular, bireyleri ve grupları belirli uygulamalara katılmaları veya bunları değiştirmeleri için harekete geçiren tutkular, hisler, istekler ve şikayetlerdir. ‘Etkiler’, bireysel, ekonomik motivasyonlu davranışların ötesine geçen ve sürdürülemez sosyal, kültürel ve ekolojik kalıpları kırarak daha şefkatli olanları destekleyen derin değişim biçimlerine yol açabilir¹³.

Agroekolojik eğitim, insanları öğrenmeye, bağlantı kurmaya ve siyasi eylemde bulunmaya motive eden etkiler yaratabilir. Etkiler, katılımcıların deneyimlerine, hikayelerine, isteklerine ve şikayetlerine odaklanan metodolojilerin kullanılmasıyla oluşturulabilir. Bu, çiftçilerin uygulamalarını özfürlüştirmek için dürüst konuşmalar yapabilecekleri (bkz. kutu landworkers alliance), «ruhlarını iyileştirmek» için bir araya gelebilecekleri veya bir toprak eylemi için kendi kendilerini örgütleyebilecekleri (bkz. kutu Toekomstboeren) bir güven ve dayanışma alanı yaratabilir.

Etkiler sadece metodolojiler aracılığıyla değil, aynı zamanda motivasyonel ortamlar yaratarak da oluşturulabilir. Sadece sınıfta verilen bir eğitim katılımcıları hızla yoracaktır. Bu nedenle agroekolojik eğitim genellikle çiftlikte gerçekleşir. Ağaçlarla, bitkilerle, hayvanlarla, çiftlik uygulamalarıyla çevrili olmak katılımcıların refahına katkıda bulunabilir ve eğitim boyunca enerjilerini korumalarını sağlayabilir. Buna ek olarak, çiftlikteki tarih, yemek ve törenlerle içiçe

olmak, katılımcılara öğrendiklerini uygulamaya geçirmeleri için ilham verebilir. Çiftlik çevresinin deneyimi, katılımcılar üzerinde eğitimin içeriğinden daha büyük bir iz bırakabileceğinden hafife alınmamalıdır. İdeal olarak, çevre ve içerik birbirini güçlendirir.

13 Van den Berg, L., Teixeira, H. M., Behagel, J. H., Verschoor, G., Turnhout, E., Cardoso, I. M., & Botelho, M. I. V. (2022). From managing transitions towards building movements of affect: Advancing agroecological practices and transformation in Brazil. *Geoforum*, 131, 50–60.

Landworkers Alliance: öğretimin sömürgeleştirilmesi

Landworkers' Alliance, öğretmenlere yönelik eğitimlerinde "topluluk çemberi" adı verilen sosyal duygusal öğrenme metodolojisi kullanarak sömürgeciliğin öğretimde hala nasıl yerleşik olabileceği konusunda farkındalık yaratıyor. Bir güven ortamı yaratarak ve öğretmenlerin kişisel deneyimlerine odaklanarak, insanlar günlük pratiklerini dürüstçe yansıtıyor. Hatty'nin de belirttiği gibi bu, akademik olandan çok farklı bir düşünme türü yaratıyor: "Yaptığımız şey biraz bilgi vermek ve ardından insanların kendi yaşamları ve sömürgecilik karşıtlığı kavramına ilişkin deneyimleri ve anlayışları hakkında çok açık sorular sormak. Sorular aşırı akademik olmadığı, insanların kişisel düşünce ve deneyimleriyle ilgili olduğu için konular hakkında çok zengin bir tartışma ortamı oluşuyor. Bu da insanların birbirlerinden bir şeyler öğrenmesine yardımcı oluyor ki bu da sadece sorun hakkında konuşmaya devam edip aşırı akademik sorular sorduğunuzda elde edemeyeceğiniz bir şey."

Sindicato Labrego Galego, Galiçya: Çiftçi buluşmaları

SLG, etkiyi artırmak için farklı stratejiler kullanmakta. SLG her yıl konuşmalar, yuvarlak masa toplantıları ve atölye çalışmaları içeren iki günlük bir forum düzenlemektedir. Burası çiftçilerin benzer deneyimleri olan insanlarla tanışmaları için çok önemli bir yer. Birçok çiftçi bunu ruhsal olarak çok iyileştirici bulmakta. Kendi yerlerinden, kendi günlük zorluklarından çıkmaları ve yeni bakış açılarına sahip insanlarla tanışmaları için bir fırsat. Çiftçiler bu buluşmaların kendilerine devam etme gücü verdiğini belirtmişlerdir. Bir başka örnekte, SLG güven ilişkilerini geliştirmenin en iyi yolu olarak düzenli olarak geniş katılımlı ve takdir gören çiftçi yemekleri düzenlemektedir. Bunların bilgi alışverişi için çok iyi bir temel oluşturduğu görülmüştür.

Toekomstboeren, Hollanda: Çiftçi Ateşi

BoerenVuur (Çiftçi Ateşi olarak çevrilmiştir) Toekomstboeren tarafından kullanılan bir metodolojidir. Çiftçilerin şikayetlerini harekete geçirir ve öğrenmeyi ve kolektif eylemi teşvik etmek ister. 2020'de toprak konusu üzerine yapılan bir Boerevuur sırasında katılımcılar toprağa erişim konusunda yaşadıkları sorunları dile getirdiler. Birçoğu sadece 1 yıllık kira sözleşmeleri olduğu için kendilerini güvensiz hissettiklerini belirtti. Bazı çiftçiler bunun sonucunda sık sık bir yerden bir yere taşınmak zorunda kaldıklarını paylaştı. Bu deneyimlerin paylaşılması, katılımcılar arasında dayanışma ve güvenin yanı sıra bir şeyler yapma motivasyonu yarattı. Arazi bireysel olarak satın alınamayacak kadar pahalıydı, ancak vatandaşlarla birlikte toplu alımlar fırsatlar sundu. İlgilenen çiftçiler bir çalışma grubu oluşturarak Hollanda'daki ve yurtdışındaki mevcut örnekleri inceledi ve özellikle bir kitlesel fonlama programının nasıl kurulacağını, toprak etrafında bir topluluğun nasıl örgütleneceğini ve satın alınan toprak için nasıl bir tüzel kişilik oluşturulacağını araştırdı. Ayrıca kendi müşterekleri için planlar hazırlamaya başladılar ve bunların uygulanmasını desteklemek için bir proje teklifi yazdılar. Şu anda bazı çiftçiler müştereklere taşınmayı başarmış durumda. Grup bu yıl ayrıca nasıl müşterek çiftçi olunacağına dair dersler içeren bir el kitabı yayınladı.

5. Eğitimin değerlendirilmesi

Daha detaylı geri bildirim alabilmek için eğitimin hem eğitmenler hem de katılımcılar tarafından değerlendirilmesi sağlanmalıdır.

Eğitimin kapanışının ilk olarak eğitmen/kolaylaştırıcı tarafından yapılması önerilmektedir: eğitim oturumu için kapanış konuşması yapın, eğitim oturumu sırasında ele alınan kilit noktaları özetlemek için birkaç dakikanızı ayırın, ana çıkarımların altını çizip ve bunların önemini vurgulayın. Katılımcılara oturum boyunca gösterdikleri ilgi ve katılım için şükranlarınızı ifade edin.

Son değerlendirmeyi yapmak için oturumun amacı açıklanmalı ve eğitim programının hedefi hatırlatılmalıdır. Grubun düşüncelerinde açıklığı teşvik etmek önemlidir. Katılımcıları bu fikirleri kendi özel durumlarına veya bağlarına nasıl etkili bir şekilde dahil edebileceklerini keşfetmeye teşvik etmek de programın kapanışında ve değerlendirilmesinden önce önemlidir. Bunlar, katılımcıların öğrendiklerini pekiştirmelerine, içgörü kazanmalarına ve yeni edindikleri bilgi ve becerileri uygulamak için stratejiler geliştirmelerine olanak tanıyan anlamlı ve etkileşimli bir yansıtma sürecini kolaylaştıracaktır.

Eğitmenler Tarafından Değerlendirme

Tablo 1. Agroekoloji eğitiminin eğitmenler tarafından değerlendirilmesine bir örnek

N	Sorular	Değerlendirme
1	Eğitimin tanımlanmış hedeflerini nasıl değerlendirirsiniz?	1-net değil, 2-biraz net, 3-orta derecede net, 4-çok net
2	Gerçekleştirilen eğitimin hedeflerine (agroekolojik geçiş konusunda farkındalığın artması) ulaşılmasını nasıl değerlendirirsiniz?	1- ulaşamadı, 2- kısmen ulaşıldı, 3- orta derecede ulaşıldı, 4- ulaşıldı
3	Eğitim sırasında sunulan içeriği nasıl değerlendirirsiniz (kullanışlılığı, uygun odaklanma, özel ilgi)	ilginç/yararlı/uygun değil (1) - ilginç/yararlı/uygun (4)
4	Bu eğitim için ayrılan süreyi nasıl değerlendirirsiniz?	1-yetersiz zaman, 2-biraz yeterli zaman, 3-orta derecede yeterli zaman, 4-yeterli zaman
5	Eğitim faaliyeti için mekanı nasıl değerlendirirsiniz?	1- Rahat değil, 2- Biraz rahat, 3- Yeterince rahat, 4- Çok rahat
6	Eğitim performansını (sürecini) katılım açısından nasıl değerlendirirsiniz?	1-uygun değil, 2-biraz uygun, 3-orta derecede uygun, 4-çok uygun
7	Metodolojiyi/eğitim yaklaşımını nasıl değerlendirirsiniz?	1-uygun değil, 2-biraz uygun, 3-orta derecede uygun, 4-çok uygun
8	Katılımcılar tarafından alınan eğitim çıktılarını (alınan bilgi/uygulamalar/kapasite geliştirme/teşvik düzeyi) nasıl değerlendirirsiniz?	1- düşük, 2- orta, 3- yüksek, 4- çok yüksek
9	Eğitim faaliyetlerinin beklentileriniz ve ihtiyaçlarınızla uyumunu nasıl değerlendirirsiniz?	1- Uyumlu değil, 2- Biraz uyumlu, 3- Orta derecede uyumlu, 4- Çok uyumlu
10	Eğitim programını ve deneyim ve fikir paylaşımı alanını nasıl değerlendirirsiniz?	1-uygun değil, 2-biraz uygun, 3-orta derecede uygun, 4-çok uygun

Açık uçlu sorular:

- 1) Gelecekteki eğitim programları/çalıştaylar için hangi alanlar geliştirilebilir? Diğer yorumlar/öneriler ?
- 2) Eğitim sırasında neyin eksik olduğunu düşünüyorsunuz?
- 3) İçerik açısından, hangi bileşenlerin daha fazla detaylandırılması gerekiyor?

Katılımcılar Tarafından Değerlendirme

Eğitim faaliyetlerinin değerlendirilmesini ilişkilendirmek için katılımcıların hedefler, zaman, performans ve içeriğin kalitesi gibi hususları değerlendirmeleri gerekmektedir..

Agroekolojinin üç temel unsuru (bilim, uygulama ve sosyal hareket), katılımcıların eğitimi değeren-

dirmeleri için bir temel olarak önerilmektedir. Diğer bir deyişle, agroekoloji eğitimlerine katılan kişilerden, Tablo 2’de gösterildiği gibi, algıladıkları öğrenme çıktılarını uygulama (Tab.2’deki 5. soru ve Tab. 2’nin altındaki a. sorusu), bilim (Tab. 2’nin altındaki 6. soru ve b. sorusu) ve sosyal hareket (Tab. 2’nin altındaki 7. soru ve c. sorusu) açısından değerlendirmeleri istenmiştir.

Tablo 2. Agroekoloji eğitiminin katılımcılar tarafından değerlendirilmesine bir örnek

N	Sorular	Değerlendirme
1	Gerçekleştirilen eğitimin ulaşılan hedeflerini (agroekolojik geçiş konusunda artan farkındalık) nasıl değerlendirirsiniz?	ulaşamadı (1) - ulaşıldı (4)
2	Eğitim sırasında sunulan içeriğin kalitesini nasıl değerlendirirsiniz (kullanışlılığı, uygun odaklanma, özel ilgi)?	ilginç değil/ yararlı/uygun (1) - ilginç/ yararlı/uygun (4)
3	Katılımcı bir bakış açısıyla eğitim performansını (sürecini) nasıl değerlendirirsiniz?	Katılımcı değil (1) - Çok katılımcı (4)
4	Eğitim faaliyetlerinin süresini nasıl değerlendirirsiniz?	Kesinlikle yeterli değil (1) - Yeterli (4)
5	Agroekoloji ve agroekolojik geçiş ile ilgili edindiğiniz pratik becerileri nasıl değerlendiriyorsunuz?	Kesinlikle yararlı değil (1) - Çok yararlı (4)
6	Agroekoloji ve agroekolojik geçiş ile ilgili edinilen bilimsel/teorik bilgiyi nasıl değerlendiriyorsunuz?	Kesinlikle yararlı değil (1) - Çok yararlı (4)
7	Agroekoloji ve agroekolojik geçişle ilgili hareket oluşturma konusunda edindiğiniz bilgi ve becerileri nasıl değerlendiriyorsunuz?	Kesinlikle yararlı değil (1) - Çok yararlı (4)

Açık uçlu sorular:

- Sizin açınızdan en önemli/ilginç olan en az 2-3 edinilmiş pratik beceriyi belirtir misiniz?
- Sizin açınızdan en önemli/ilginç olan en az 2-3 bilimsel/teorik bilgi belirtir misiniz?
- Hareket oluşturma konusunda sizin için en önemli/ilginç olan en az 2-3 beceri belirtir misiniz?

Sonuç

Köylü çiftçiler, tarım işçileri ve kırdaki çalışan diğer insanlar her gün topraklarını iyileştirmekte, kültürlerini ve yaşam biçimlerini korumaktadırlar. Dünyayı savunmaya ve insanları beslemeye kendini adanmış, agroekolojik tarım yapan veya yapmak isteyenler, gıda egemenliğini inşa eden kilit aktörlerdir.

Köylü çiftçiler, agroekolojik geçiş konusunda gelecekteki eğitim programlarına potansiyel olarak

katılacak ana paydaşlar olarak kabul edilmektedir. Köylü agroekolojisi eğitimlerine ilişkin bu kılavuzun, agroekolojik geçişi teşvik etmeye odaklanan agroekoloji eğitim programları düzenleyen köylü çiftçileri cesaretlendireceğini ve yollarını kolaylaştıracağını ve köylü agroekolojisini ve küçük ölçekli agroekolojik çiftlikleri ilerletmeye yönelik savunuculuk çabalarına katkıda bulunacağını umuyoruz.

www.eurovia.org